

Sygn. akt I ACz 2162/14

POSTANOWIENIE

Dnia 1 grudnia 2014 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Jan Kremer

po rozpoznaniu w dniu 1 grudnia 2014 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa R. Z. (1)

przeciwko R. Z. (2)

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 23 lipca 2014 roku, sygn. akt I C 1237/14

postanawia:

oddalić zażalenie.

Sygn. akt I ACz 2162/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił wniosek powoda o zwolnienie od kosztów sądowych.

W uzasadnieniu swojego rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy wskazał, że oświadczenia majątkowego powoda nie wynika, aby znajdował się on w sytuacji materialnej, która uniemożliwiałaby mu ponoszenie kosztów sądowych, sprowadzających się na obecnym etapie sprawy do opłaty sądowej od pozwu w wysokości 26.000 zł. Z oświadczenia majątkowego wynika bowiem, że powód jest właścicielem: 1/ mieszkania przy ulicy (...) w K., o powierzchni 40 m², o wartości 350.000 zł, 2/ gospodarstwa rolnego w S., gmina S., o powierzchni 4,12 ha o wartości 600.000 zł, 3/ nieruchomości rolnej w M., gmina A., o powierzchni 0,59 ha o wartości 30.000 zł, 4/ 95% udziałów gospodarstwa rolnego Rogów (...), gmina W., o powierzchni 47,07 ha o wartości 500.000 zł, 5/ 50 % udziałów w nieruchomości budowlanej przy ul. (...) w K. o wartości 200.000,00 zł, 6/ nieruchomości przy ul. (...) w K. o wartości: 440.000 zł. Nieruchomości powoda mimo obciążenia ich hipotekami mającymi stanowić zabezpieczenie zaciągniętego kredytu przedstawiają istotną wartość ekonomiczną. Powód osiąga z prowadzonej gospodarczej znaczny dochód, który w 2013 r. wyniósł 224.094,24 zł. Natomiast suma ponoszonych miesięcznie wydatków wynosi 18.024,97 zł, w tym spłaty kredytu w kwocie 4.800 zł, alimenty na trójkę dzieci w kwocie 3.000 zł, wynajem mieszkania w kwocie 1.700 zł, utrzymanie samochodu w kwocie 1.500 zł, media za dom w S. w kwocie 1.200 zł, składki na polisy ubezpieczeniowe osobowe i majątkowe łącznie ok. 900 zł, podatek rolny ok. 50 zł, wynagrodzenie z tytułu umowy zlecenia oraz składka ZUS dla pracownika w R. w kwocie 1.985,60 zł, inne wydatki na dzieci w kwocie średnio 1.400 zł oraz utrzymanie własne w kwocie średnio 1.500 zł. W ocenie Sądu Okręgowego osiągany przez powoda dochód, z pewnością pozwala mu na pokrycie kosztów sądowych, pomimo zadeklarowania braku oszczędności i bieżącego

wydatkowania wszystkich dochodów. Sąd Okręgowy uwzględnił również okoliczność, że powód nie miał wcześniej problemów z dokonywaniem wysokich wpłat na rzecz pozwanej, o których mowa w pozwie.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł powód.

Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił naruszenie:

1. art. 233 k.p.c. poprzez:

a. brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, co doprowadziło do błędnego uznania, że na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika, aby powód znajdował się w sytuacji materialnej, która uniemożliwiałaby mu ponoszenie kosztów sądowych, podczas gdy z przedłożonych dokumentów w postaci listy wydatków i zobowiązań oraz zeznania podatkowego za 2013 r. wynika, że powód nie jest w stanie uiścić kosztów sądowych;

b. przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów poprzez oparcie rozstrzygnięcia na przypuszczeniach wobec bezzasadnego uznania, że skoro powód wcześniej nie miał problemów z dokonywaniem wysokich wpłat na rzecz pozwanej, to jest w stanie ponieść koszty sądowej w niniejszej sprawie;

2. art. 102 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez jego niewłaściwą interpretację prowadzącą do błędnego przyjęcia, powód jest w stanie ponieść koszty sądowe w całości bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i swojej rodziny.

W konkluzji powód wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i zwolnienie go od kosztów sądowych w całości względnie w części.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie powoda nie jest zasadne.

Sąd Okręgowy prawidłowo ocenił, że powód nie wykazał spełnienia przesłanek uprawniających do uzyskania zwolnienia od kosztów sądowych. Aktualnie obciążające powoda koszty to opłata sądowa od pozwu w kwocie 26 000zł.

Zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. 2005 Nr 167, poz. 1398 ze zm.) osoba fizyczna może domagać się zwolnienia od kosztów sądowych, jeżeli złoży oświadczenie, z którego treści wynika, że nie jest w stanie ponieść kosztów bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny.

Skarżący nie wykazał, że przy posiadanym majątku nie jest w stanie ponieść kosztów sądowych. Instytucja zwolnienia od ponoszenia kosztów sądowych nazywana jest często tzw. „prawem ubogich”, gdyż adresowana jest do osób, które z uwagi na swą bardzo trudną sytuację materialną, nie są w stanie uiścić kosztów bez uszczerbku utrzymania koniecznego zarówno siebie, jak i rodziny. Chodzi tu o sytuacje, w których strona nie tylko wykaże, że nie posiada bieżących dochodów, czy też jakichkolwiek oszczędności na pokrycie ewentualnych kosztów związanych z toczącym się postępowaniem sądowym, ale również nie jest w stanie w żaden sposób takich środków zdobyć w oparciu o majątek, którego jest właścicielem.

W świetle przedstawionej przez powoda sytuacji majątkowej, nie można powoda zaliczyć do grona osób ubogich, a dokonując powyższej oceny Sąd I instancji nie naruszył dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c.

Wprawdzie powód powołuje się na konieczność spłacania rat kredytu w wysokości 4.800 zł miesięcznie, konieczność łożenia alimentów na dzieci w kwocie łącznej po 3.000 zł miesięcznie, a także koszty utrzymania posiadanych licznych nieruchomości, jednak te argumenty nie mogą odnieść zamierzonego skutku. W judykaturze podkreśla się, że ubiegający się udzielenie dobrodziejstwa zwolnienia od kosztów sądowych winien w każdym przypadku poczynić oszczędności we własnych wydatkach do granic zabezpieczenia koniecznych kosztów utrzymania siebie i rodziny (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 1984 r., II CZ 104/84). Dla wydatków związanych z

prowadzeniem procesu strona powinna znaleźć pokrycie w swych dochodach przez odpowiednie ograniczenie innych wydatków nie będących niezbędnymi do utrzymania (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 1980 r., I CZ 99/80), bądź też poczynienie oszczędności i przygotowanie się do wystąpienia z pozwem.

Przepis art. 102 u. k. s. c. określa poziom utrzymania dla ubiegającego się o zwolnienie od kosztów sądowych i punktu odniesienia nie stanowi obecny, czy oczekiwany poziom życia, a poziom utrzymania koniecznego dla wnioskującego i jego rodziny. Zobowiązania kredytowe względem osób trzecich, na które wskazuje powód nie mogą być traktowane preferencyjnie w stosunku do zobowiązań fiskalnych z tytułu opłat sądowych. Nie stanowią one wydatków koniecznych w rozumieniu art. 102 u.k.s.c., skoro zostały zaciągnięte na zabezpieczenie spłaty kredytów dotyczących nieruchomości niezajmowanych przez powoda, lecz nabytych w celach inwestycyjnych (działka budowlana przy ul. (...) w K., mieszkanie przy ul. (...) w K., gospodarstwo rolne w R. o powierzchni 47 ha). Nie ma żadnych powodów, aby opłaty sądowe będące należnościami Skarbu Państwa miały być regulowane w ostatniej kolejności. Podkreślić należy, iż zgodnie z orzeczeniem Sądu Najwyższego „długi prywatne strony ubiegającej się o zwolnienie od kosztów sądowych nie mają pierwszeństwa przed zobowiązaniami tej strony wobec Skarbu Państwa do pokrycia kosztów sądowych (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 4 maja 1937 r. C. III.2490/36, Zb.Urz. 38/142; Gł.Sąd. 38/5 s/ 434).

Zaznaczenia wymaga, że obciążenie niektórych nieruchomości powoda hipotekami na zabezpieczenie spłaty kredytów, nie skutkuje utratą przez niego zdolności kredytowej. Powód oprócz obciążonego mieszkania przy ul. (...) w K., nieruchomości gruntowych, rolnych, posiada także gospodarstwo rolne w S. oraz mieszkanie o powierzchni 80 m² przy ul. (...) w K., które to składniki majątkowe nie są według oświadczenia powoda przedmiotem obciążeń, w szczególności kredytowych. Nie ma zatem przeszkód by powód, niezależnie od osiąganych na bieżąco dochodów zarządzając posiadany majątkiem, nie był zdolny do uiszczenia opłaty od pozwu w kwocie 26.000 zł.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c.